

Mustafa Sarper ALAP¹

TÜRKÇE HAZIRLANMIŞ URDU DİLİ KİTAPLARI

Özet

Türkiye’de yirmi üç yıl öncesinde Urdu dili çalışmaları yapılırken en önemli eksiklik kaynak yetersizliğıydi. O zamanlar internette yeni hayatımıza girmişti. On beş yıl önce Urdu dili kürsülerinde tüm dersler fotokopilerle yapılırdı. Kitap ve sözlük temini için yurt dışına gidenlerle bağlantı kurulurdu. Dil ve edebiyat bölümlerinde ağırlıklı olarak gramer, yazma ve konuşma dersleri verilmektedir. Ancak bu gramer dersleri, eskiden sadece hocaların elinde bulunan notlardan ibaretti, ama yine de bu notlarla ve öğretmenlerin etkin çalışmasıyla birçok öğrenci donanımlı bir şekilde mezun olmuştur.

2000’li yıllardan itibaren ülkemizde yavaş yavaş öykü ve şiir yayımlanmaya başladı. Daha sonra 2007 yılından itibaren Urduçada devrim niteliğinde olan iki gramer, yazı ve konuşma kitabı yayımlandı.2010 yılında Türkiye’de ilk Urdu Türkçe sözlük ve daha sonra 2013 yılında bir sözlük daha çıktı.

Yirmi üç yıllık süre içinde günümüze kadar çok faydalı Türkçe yazılmış Urdu dili kaynakları seçkin öğretim üyelerimiz tarafından hazırlanmış ve kitapçıların reyonlarında yerlerini almışlardır.

Anahtar kelimeler: Urdu, kitap, çeviri, sözlük

TURKISH PREPARED URDU BOOKS IN TURKEY

Abstract

Twenty years ago making study Urdu in Turkey, the most significant lack of resources. At that time internet was new to our life and resources limited in Turkey. Urdu resources book, cd, grammar book and dictionary limited and short number in Turkey. Turk students demanded and ordered Urdu books, who go to Pakistan, they come to Pakistan and give ordered books.

In 2000 internet is full of Urdu resources and everybody goes to Pakistan easily. Urdu language books are written by Turkish academician and experts.

¹Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Doktora Öğrencisi, saralp33@hotmail.com

Urdu grammar books, Urdu Writeand conversation Books and Urdu Story books available in Turkish book sellers.

In 2003 first Urdu – Turkish Dictionary written by Turk and Pakistan academicians.

Key words: Urdu, book, translation, dictionary

Yabancı bir dilin öğretimi Türkiye için önemli bir konudur. Ülkemizde yabancı bir dilin eğitimi yapılırken duyulan en önemli yetersizlik kaynak ve materyallerdir. Pakistan’ın resmi dili Urdu dili de ülkemizdeki üç üniversitede öğretilmektedir. Dilin öğretilmesi için gereken materyaller eskiden çok yetersizdi. O zamanlar ne dili öğretecek bir kitap ne de sözlük vardı.

O zamanlar her Urdu öğrencisinin en sevdiği şey yurt dışından gelen bir kaynağa sahip olmaktı. Bu belki de bir gramer kitabıydı veya öykü kitabı ve sözlüktü. Ancak bunların arasında sözlük en çok tercih edilen yazılı kaynaktı. Bu yıllarda Pakistan’da basılan Urdu İngilizce sözlükler çeviri çalışmaları için çok gerekli bir kaynaktı. İçinde bulunduğumuz yıllarda bile hala bu sözlüklerden faydalanılmaktadır. Pakistan’dan ülkemize gelen akademisyenler öğrencilerine her zaman nice kaynaklar getirmişlerdi. Onlar, sözcük bulma teknikleri, sözcük oluşturma teknikleri, çeviri tekniklerini ve birebir yapmış oldukları konuşma çalışmalarıyla öğrencilerini çok iyi yetiştirmişlerdi.

Sözlük konusunda Türkiye’de yapılan ilk çalışma Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Urdu Dili ve Edebiyatı eski bölüm başkanı merhum Yrd. Doç. Dr. Şevket Bulu tarafından yapılmıştı, ancak sözlük tam yayınlanma aşamasındayken yaşanan talihsiz bir olay sonucu sözlük fazlasıyla yıpranmış ve sayfalar bir araya getirilememiştir.

O yıllarda Urdu dili eğitiminde kaynak yetersizliğine rağmen çok başarılı çalışmalar da yapılmıştır. Çok değerli öğretim akademisyenlerimiz almış oldukları eğitimleri öğrencilerine aktararak ve kendi çalışmalarından hazırlamış oldukları notlarla ve tecrübeleriyle nice öğrenciler yetiştirmişlerdir. Urdu dili grameri, yazım kuralları, metin inceleme çalışmaları, Urdu konuşma çalışmaları değerli akademisyenlerimiz tarafından öğrencilere aktarılmıştır. Son yirmi üç yıl içerisinde ve günümüzde yapılan çalışmalarda görülmektedir ki, değerli akademisyenlerimiz tarafından hazırlanan Urdu dili kitapları sayısı gittikçe artmaktadır ve bu kaynaklar Urdu dili çalışması yapan herkes için faydalı olmaktadır. Son yirmi üç yıl içerisinde yapılan ve günümüzde de yapılmaya devam eden çalışmalar aşağıda listeler halinde tanıtılmıştır.

1. Urdu Kısa Öyküler ve Hikâyeler

a. Urdu Edebiyatı Kısa Öyküler Seçkisi:

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Urdu Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Yrd.Doç. Dr. Gülseren Halıcı tarafından 2006 yılında hazırlanan kitap için Pakistanlı öğretim üyeleri Prof. Dr. SaadedSaed ve Uz. Dr. Furkan Hamit kitaba katkıda bulunmuşlardır. Kitap Pakistan’a ait güzel öyküler bu öykü kitabında yer almıştır. Türkiye’de yapılan ender öykü kitaplarından.

Bu kitapta ünlü Pakistanlı ve Hintli öykü yazarlarının kısa öyküleri yer almaktadır.

Kitap içerisinde Mazhar-ul İslam’ın “Öykü”, Mesud Aşar’ın “21. Yüzyılın İlk Öyküsü”, Mazhar-ul İslam’ın “Hırsız-Hırsızlık”, Hicab İmtiyaz Ali’nin “Hüsran”, Enver Saccad’ın “Fide”, Yunus Cavid’in “Tetanus 81”, Reşit Amcad’ın “Peyzajdaki İşaretler”, Saadet Hasan

Mantu'nun "Tutu", İntizar Huseyn'in "Nedensiz", Mazhar-ul İslam'ın "Düşünceye Konan Sinek", Saadet Hasan Mantu'nun "Çiçeklerin İsyanı" ve Saccad Haydar Yıldırım'ın "Aşk Evliliği" isimli güzide öyküleri bu kısa öyküler kitabı içerisinde bulunmaktadır.

b. Pakistan Hindistan Öykü Seçkileri

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Urdu Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Halil Toker tarafından hazırlanan ve 2000 yılında hazırlanan kitapta, Pakistan ve Hindistan'ın öyküleri yer almaktadır. Urdu dili öykülerini bulabilmek için web sitelerinde sadece Urduca'ları bulunabilen öykülerin asıllarının da ülkemizde bulunması zordur. Bu zorluğu ortadan kaldırabilmek için yapılan çalışmalardan biri olan bu eşsiz kitap içerisinde ilk olarak Urdu edebiyatında modern öykünün bir özeti yer almaktadır.

Bu kitap içerisinde PremÇand'ın "Vefa Tanrıçası", Saadet Hasan Mantu'nun "Basit", Rajandar Singh Bedi'nin "Bhola", KrişanÇander'in "Hâlâ Yaşıyor!", İntizar Husayn'ın "Bulutlar", Gulâm Abbâs'ın "Heykel", Aziz Ahmad'ın "Bahçıvan", ŞavkatSadiki'nin "Zenci", KudratullahŞihab'ın "Anneciğim", Afşan Abbasi'nin "Amaç", Mansur Kaysar'ın "Söylenti Ağları", Yunus Cavid'in "Kapı Çalındı", Ahmed Nadim Kasimi'nin "Garip Heykeltraş", AnvarSaccad'ın "İnek", PremÇand'ın "İç Güveyi", Saadet Hasan Mantu'nun "Gösteri", Salim Ahtar'ın " Ana ve Oğul", MuhammadManşiyad'ın"Yeni Vuruş", Saadet Hasan Mantu'nun "Melek", HarçarınÇamla'nın "Tohumu Başka" ve "İş Bilirlik" ve Mirza Azim BegÇuğtayi'nin "Dilenci" eserleri bulunmaktadır.

c. Pakistan Hindistan Öyküleri

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Urdu Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Bölüm Başkanı Prof. Dr. Celal Soydan tarafından 2001 yılında hazırlanmıştır. Kitaptaki Urdu öykülerin çevirilerinin tamamını Prof. Dr. Celal Soydan yapmıştır.

Bu öykü kitabı içerisinde Munşi Parim Çand'ın "Kefen", Saadet Hasan Manto'nun "Yol Kenarında" ve "Kara Şalvar", Krişen Çander'in "Kaçra Baba", Gulam Abbasi'nin "Palto" ve "Anendi", Belvent Singh'in "Emir Yolu", Ahmed Nedim Kasimi'nin "Ağıt" ve "Elhamdülillah", Racandar Singh Bedi'nin "Ay Tutulması", İntizar Hüseyin'in "Son İnsan", AşfaqAhmed'in "ToşeyBilley", Mümtaz Müfti'nin "Abla", İsmet Çağatay'ın "Yorgan", Muhammed Münşi Yad'ın "Dünyanın Sonu Aç İnsanı", Halide Hüseyin'in "Kapı", Mazhar-ul İslam'ın "Atlar Şehrinde Yalnız Adam" ve Yunus Cavid'in "Kurtuluş" isimli seçkin öyküler yer almaktadır. Özellikle öykülerin içerisindeki temalar ve şahsiyetleri araştırmak isteyen araştırmacılar ve öğrenciler bu kitaptan fazlasıyla yararlanabilirler. Kitabın sonunda yazarlar hakkında bilgiler vardır.

d. Ölümüne İlişkin Bir Yazı (Pakistan ve Hint Edebiyatından Öyküler)

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Urdu Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Bölüm Başkanı Prof. Dr. Celal Soydan tarafından 2005 yılında hazırlanmıştır. Bu kitap özellikle öyküler üzerinde araştırma yapmak isteyenlere çok faydalı olabilecek bir kitaptır ve içerisinde yer alan öykülerin hepsi yazarların seçkin öyküleridir.

Bu öykü kitabı içerisinde yer alan öyküler Ataulhak Kasmi'nin "Cennet mi Cehennem mi?" ve "Ölümüne İlişkin Bir Yazı", Muntansar Hüseyin Tarar'ın "Erzurum'da Hazan", Niyaz Fetihpuri'nin "Mollayla Birkaç Saat", Ahmed Nedim Kasmi'nin "Görgüsüz" ve "Rica", Saftar Mahmud'un "İmam Gaddu", Muştak Ahmed Yusufi'nin "Muzi", Karnal Muhammed Han'ın

“İkinci Yusuf”, EşfakAhmed’in “Rüyalar Adası”, Patris Buhari’nin “Köpekler”, İsmet Çağatay’ın “Küçük Kızın Ninesi”, Şefik-ur Rahman’ın “Başarının Sırrı (İkinci Kısım)”, İbn-i İnşa’nın “İhtiyaç Yok İlanları”, Fikir Tonsvi’nin “Kadınlar Sendikası” ve Halide Hüseyin’in “Ulak” isimli öyküleri yer almaktadır.

2. Urdu Nesri ve Metinler

a. Doğu Kültüründe Anlatı Geleneği: Urdu Nesri

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Urdu Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Asuman Belen Özcan tarafından 2005 yılında hazırlanan kitabın ikinci baskısı 2012 yılında çıkarılmıştır.

Kitapta Urdu dilinin tarihi gelişimine merak duyan kişiler için çok önemli bir kaynaktır. Kitap aynı zamanda üniversitedeki lisans ve yüksek lisans öğrencileri için de önemli kaynaklardan biridir.

Kitap içerisinde İlk Dönem Urdu Nesri, Yeni Urdu Nesri, Romanın Ortaya Çıkışı ve İlk Romancılar, Romantizm Hareketleri, Realistler, İlerici Hareket ve Angare, Kadın ve Edebiyat bölümleri yer almaktadır.

b. Urduca Metinlerden Seçmeler (Nesir)

Konya Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Urdu dili ve Edebiyatı eski Öğretim Üyelerinden ve şu an Karatay Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Erkan Türkmen tarafından hazırlanmış olan bu kitap, 1990 yılında yayınlanmıştır.

Kitapta ilk olarak Basit Urduca seçme metinler yer almaktadır. Metinlerde yer alan altı çizili Urduca sözcüklerin altları numaralandırılmak suretiyle altı çizili sözcüklerin Türkçe karşılıkları aynı sayfada bulunmaktadır. Bu kitap Urdu dili çeviri alanında çalışmak isteyenler için önemli bir kaynak niteliğindedir.

3. Urdu Şiiri

a. Urdu Edebiyatında Şiir Evreleri

Konya Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Urdu dili ve Edebiyatı eski Öğretim Üyelerinden ve şu an Karatay Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Erkan Türkmen tarafından hazırlanmış olan bu kitap, 1992 yılında yayınlanmıştır.

Kitabın içerisinde Urdu edebiyatının efsane şairlerinden Muhammed Kulli Kutub Şah, Molla Vechi ve Veli Dekkani’den şiir örnekleri açıklamalarıyla birlikte verilmiştir. Bunun yanında kitapta Delhi’deki Urdu şiiri içerisinde Han Arzu, Muhammed Refi Savda, Hvaca Mir Derd, Mir Taki Mir, Nazir Akbarabadi’den şiirler yer almaktadır.

Ayrıca Şehir Aşup Sanatı, Luknov Mektebi, Gulam Handan Muşhafi, İnşa Ullah Han İnşa, Saadet Yarhan Rengin, İbrahim Zauk, Asadullah Han Galip, Mümin Han Mümin, Bahadur Şah Zafer’den beyitler; Yeni Çağa Doğru bölümünde Dağ Dehlevi, Hvacah Eltaf Hüseyin Hali, Ekber Allahabadi, Muhammed İkbâl’den seçme beyitler; Modern Çağ bölümünde ise Feyz Ahmed Feyz, Sufi Gulam Mustafa Tebessüm, İbn-i İnşa, Hafız Celandhari, Hamid Celandhari’den seçme beyitler yer almaktadır. Kitap Modern Çağ Şiirinden Seçmeler bölümü ile tamamlanmıştır.

Kitapta aynı zamanda edebiyat dönemleri ve bu dönemler içerisinde yer alan şairlerden de örnekler verilmektedir. Burada en göze çarpan nokta beyitlerin altları çizilmiş ve beyitlerde geçen bilinmeyen sözcüklerin karşılıkları numaralandırılmış bir şekilde yer almaktadır. Şiirlerinin altlarının çizilmesi, altı çizili sözcüklerin bilinmeyen kelimelerinin anlamlarının yanlarında verilmesi, çeviri konusunda sıkıntı yaşayanlar için iyi bir çalışma olarak göze çarpmaktadır.

4. Urdu Edebiyatı

a. Çağdaş Urdu Edebiyatı Seçkisi

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Urdu Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Bölüm Başkanı Prof. Dr. Celal Soydan tarafından 2010 yılında hazırlanan kitaptaki Urdu dilindeki öyküler, şiirler ve gazeller Prof. Dr. Soydan tarafından Türkçeye çevrilmiştir.

Kitabın bölümleri şu şekildedir:

Şiir Seçkileri

Şiir Seçkileri başlığı altında MecidEmced'in "Çiçek Taburu", "Bugün", "Yaşam, Ey Yaşam", "Göçenler", "Yaşam Diyarı", "Gazel (Yeni Bir Dönemin Müjdesini Getiren Şey)", "Ey Halkım", "Gazel (Çırpındım Durdum - Oysa O Nazlı Zülüfler)", "Şehrin Genişletilesi"; N. M. Raşid'in "Takdim", "Onu Aşka Aşına Etmeyeyim", "İntikam", "Ezel Büyüsü", "Ayyaş", "Petrol Tacirleri", "İsrafil'in Ölümü", "Raks", "Virane Sebe"; Feyz Ahmed Feyz'in "Benden Eskisi Gibi Aşk Bekleme", "Bir Süre Daha Canım", "Konuş", "Kederlenme, Kederlenme", "Aşk Acısının Ölümü", "Ümit Kapısı Dilencisi", "Yalnızlık", "Gazel (Ne Sen Geldin, Ne Bekleyiş Gecesi Geçti)", "Dhakka'dan Dönüşte", "Kesildi Taş Yağmuru"; İbn-i İnşa'nın "Gazel (Dün Dolunay Gecesiydi Gece Boyu Sen Konuşuldun)", "Kapıyı Açık Bırak", "Herşey Boş Hepsisi Vesvese", "Gazel (İnşa Efendi Artık Kalk Yola Düş)", "Gazel (Hicran Gecesinin Seheri mi Olmuyor)", Nasir Kazmi'nin "Gazel (Kalmadı Artık Vefa Tazeleme İmkân Cananı)", "Gazel (Eller Havada Ama Dilde Dua Yok)", "Gazel (Üzmene de Raziyim, Kalbimi Kırmak İçin Gel)", "Gazel (Ta Baştan Bildim Yolculuğun Sonu Ne Olacaktır)", "Gazel (Şuleydım, Yanıp Söndüm, Bana Üfleme)", "Gazel (Dolaşacaksın Sen de Kapı Benim Gibi)", "Rüyalar Ölmez"; Pervin Şakir'in "Rüya", "Raks", "Kokunun Dili", "Gazel (Kendi Yalnızlığını Benim Adına Abat Etsin)", "Ayna", "Teklif", "Beklenti", "Öneri", "Ey Kâinatın Yaratıcısı" isimli seçme şiirler kitabın seçkin şiirleridir.

Hiciv ve Mizah Yazarları

Hiciv ve Mizah Yazarları Başlığı altında Patris Buhari'nin "Sinema Tutkusu" ve "Ben Bir Kocayım"; Seccad Haydar Yıldırım'ın "Beni Dostlarımdan Kurtarın"; Müştak Ahmet Yusufi'nin "Hasta Düşerseniz" ve "Kahve"; İbn-i İnşa'nın "Birlikten Kuvvet Doğar", "Kaplumbağa ile Tavşan" ve "Bilge ve Acem Köle"; Atatulhak Kasmi'nin "Çohdri Allahusaya", "Pir Sahip Hathora Şerif'in Vasiyetnamesi"; Kudretullah Şahab'ın "Yar Acısı"; Karnal Muhammed Han'ın "Tusi'nin Papağanı" ve Fikr Tonsvi'nin "Kendine Muhalefet" isimli hiciv ve mizah yazılar okuyucuların dikkatini çekecek eserlerdir.

Gezi Yazıları

Gezi Yazıları başlığı altında Mustansar Hüseyin Tarar'ın "İstanbul'un Ekber Han'ı", "Erzurum'da Hazan"; Ahmet Bahtiyar Eşref'in² "Bin bir Gece Şehri"; Ataulhak Kasmi'nin "Kraliçe Edası", "Pahtonistan Oteli" ve Rafik Dogar'ın "Londra Programım" isimli gezi yazıları bulunmaktadır..

Öykü

Öykü başlığı altında Saadet Hasan Mantu'nun "Üç Buçuk Anne" ve "Yol Kenarında"; İntizar Hüseyin'in "Kızıl Köpek"; Ahmet Nedim Kasimi'nin "Dağların Karı", "Elaan" ve "İyilik"; Mazhar-ul İslam'ın "Sağanak" ve "Raftan Düşen Kitap" ve Muhammed Münşa Yad'ın "Dünyanın Son Aç İnsanı" isimlerinde seçme öyküler bu kitaptadır. Kitabın sonunda ise kitapta ismi geçen şair ve yazarların yaşam hikâyeleri kısaca anlatılmaktadır.

5. Urdu Dili Gramer Kitapları

a. Urdu Dili Grameri

Konya Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Urdu Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Bölüm Başkanı Doç. Dr. Nuriye Bilik ve Konya Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Urdu Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Öğretim Görevlisi Nuray Özenç tarafından 2007 yılında hazırlanan kitabın incelemesini Prof. Dr. Halil Toker, Prof. Dr. Celal Soydan ve Prof. Dr. A. Kazım Ürün yapmıştır.

Bu gramer kitabı ülkemizde bu zamana kadar hazırlanmış en iyi gramer kitaplarından biridir. Urdu Dilini öğrenmek isteyen öğrenciler ve araştırmacılar için eşsiz bir kaynak niteliğindedir. Her tür gramer yapısı, zamanlar, çekimler ve gramerin tüm kuralları bu kitap içerisinde yer almaktadır. Kitabın ilk başında Urdu dilinin tarihçesi anlatılmaktadır. Kitabın sonunda ise Urdu dilindeki en önemli masterlar alfabetik sıraya göre düzenlenmiştir.

b. Urdu Dili ve Grameri

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Urdu Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Öğretim Üyelerinden ve şu an Pakistan Pencap Üniversitesi'nin Rumi Kürsüsü Başkanı Prof. Dr. Durmuş Bulgur tarafından 2007 yılında hazırlanmıştır. Bu kitapta diğer gramer kitabı "Urdu Dili Grameri"³ gibi Türkiye'de bu zamana kadar yayınlanmış en iyi gramer kitaplarından biridir.

Kitabın başında Urdu dilinin tarihsel gelişim süreci anlatılmıştır. Kitabın içeriğinde yer alan temel gramatikal bilgilerin yanında doğru yanlış kullanımlar da karşılaştırılmış bir tablo şeklinde verilmiştir. Kitabın sonunda ise Urdu dilinden kısa seçme metinler verilmiştir.

c. Urdu Dili Konuşma Kılavuzu

Konya Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Urdu Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Bölüm Başkanı Doç. Dr. Nuriye Bilik ve Konya Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Urdu Dili ve Edebiyatı Öğretim Görevlisi Nuray Özenç tarafından 2007 yılında çıkarılan kitap, Urdu dilini öğrenmek isteyen öğrenciler ve araştırmacılar için ülkemizde eşine az rastlanabilecek temel dil kaynakları arasındadır. Türkiye'de içerik olarak bu kitaba yakın bir kitap bulmak zordur, bu kitabın benzerleri ancak yurt dışındaki ülkelere temin edilebilecek bir kitaptır.

² Eşref, Ahmet Bahtiyar, Ankara Üniversitesi DTCF Urdu Dili ve Edebiyatı A. B. Dalı eski Öğretim Üyesi

³ BİLİK, N.; ÖZENÇ, N., (2007), Urdu Dili Grameri, LiteraTürk Yayınları, İstanbul

Kitap içerisinde ilk olarak urdu Alfabeti, Urduca'daki Temel Bilgiler, Günler, Saatler, Aylar, Mevsimler, Yönler; Genel İfadeler alt başlığında Belirli yerlerde kullanılacak ifadelerden Otel, Seyahat, Genel Hizmetler, Sağlık, Yeme-içme, alışveriş gibi tüm genel ifadeler Urduca, Urduca transkripsiyonu ve Türkçe karşılıklarıyla ifade edilmiştir. Ayrıca kitabın sonunda öğrencilere ve araştırmacılara faydalı olabilecek Urduca fiiller Türkçe karşılıklarıyla sunulmuştur.

d. Urdu Dili Yazım Kuralları

Konya Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Urdu Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Bölüm Başkanı Doç. Dr. Nuriye Bilik tarafından 2008 yılında çıkarılmış olan bu kitapta Alfabeler, Urduca harflerin yazılış şekilleri, harflerin başta-ortada ve sonda yazılış özellikleri, harflerin seslerin Urduca, Urduca transkripsiyonu ve Türkçe karşılıklarıyla ifade edilmiştir. Tüm harflerin özelliklerini kitabın sonunda da kısa metin ve açıklamalar vardır.

e. Urduca El Kitabı

Konya Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Urdu dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı eski Öğretim Üyelerinden ve şu an Karatay Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Erkan Türkmen tarafından hazırlanmış olan bu kitap, 1992 yılında yayınlanmıştır. Kitabın üç baskısı çıkmıştır.

Bu kitap Türkiye'de Türkçe olarak yayımlanan ilk temel gramer kitabıdır. Gramer konuları kısa olarak anlatılmıştır. Kitapta alıştırmalar her iki dilde yapılmıştır, Urduca verilen cümlelerin Türkçe çevirileri, Türkçe verilen cümlelerin Urducaya tercüme örnekleri verilmiştir.

6. Urdu Dili Sözlükleri

a. Urduca Türkçe – Türkçe Urduca Sözlük

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Urdu Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Öğretim Görevlisi Uz. Dr. Furkan Hamit tarafından hazırlanan ve 2009 yılında Emre Ofset tarafından çıkarılan sözlük üç bölümde hazırlanmıştır. İlk bölümde Türkçe sözcüklerin Urduca açıklamaları, ikinci bölümde transkripsiyonlu Urduca sözcüklerin Türkçe açıklamaları ve üçüncü bölümde Nastalik harfli yazılmış Urduca sözcüklerin Türkçe karşılıkları bulunmaktadır.

b. Urdu Türkçe – Türkçe Urdu Sözlük

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Urdu Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı eski Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ahmet Bahtiyar Eşref ve Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Urdu Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Bölüm Başkanı Prof. Dr. Celal Soydan tarafından hazırlanan ve 2013 yılında Türk Dil Kurumu tarafından piyasaya çıkarılan bu sözlük Urdu dil için yapılmış en iyi sözlüklerindendir.

Sözlüğün ilk bölümü Urdu Türkçe, diğer bölümü ise Türkçe Urdu olarak hazırlanmıştır. Özellikle çevirilerdeki sözcükleri bulmak için yaşanan sıkıntıları ortadan kaldıracak niteliktedir.

Urdu Türkçe sözlükler çıkmadan önce öğrenciler, akademisyenler ve araştırmacılar çeviri çalışmalarında genellikle yurt dışından gelen Urdu İngilizce sözlüklerden fazlasıyla yararlandılar. Birçok önemli eserin çevirileri yabancı kaynaklar vasıtasıyla yapıldı. Yabancı dildeki sözlüklerle çeviri çalışmaları yapılırken ilk olarak sözcüklerin İngilizce karşılıkları

bulunur daha sonra İngilizce sözcüklerin Türkçe karşılıkları bulunurdu. Sözlüklerdeki anlamların kolay bulunabilmesi açısından genellikle harflerin başladıkları sayfaların üstlerine hangi harf olduğunu belirten çıkartmalar yapıştırılırdı, bu yöntemle sözcük bulma çalışmasında hız ve verimin daha da arttığı görülmüştür.

KAYNAKÇA

- AŞRAF, Ahmet Bahtiyar; SOYDAN Celal, (2012), Urdu Türkçe – Türkçe Urdu Sözlük, Türk Dil Kurumu, Ankara
- BİLİK, Nuriye; ÖZENÇ, Nuray, (2007), Urdu Dili Konuşma Kılavuzu, LiteraTürk Yayınları, İstanbul
- BİLİK, Nuriye, (2008), Urdu Dili Yazım Kuralları, LiteraTürk Yayınları, İstanbul
- BİLİK, Nuriye; ÖZENÇ, Nuray, (2007), Urdu Dili Grameri, LiteraTürk Yayınları, İstanbul
- BULGUR, Durmuş, (2007), Urdu Dili ve Grameri, Tablet Yayınları, Konya
- HALICI, Gülseren, (2006), Urdu Edebiyatı Kısa Öyküler Seçkisi, Turhan Kitabevi, Ankara
- HAMİT, Furkan, (2009), Türkçe Urduca – Urduca Türkçe Sözlük, Emre Ofset, Ankara
- ÖZCAN, Asuman Belen, (2005), Doğu Kültüründe Anlatı Geleneği: Urdu Nesri, Pelin Ofset, Ankara
- SOYDAN, Celal, (2010), Çağdaş Urdu Edebiyatı Seçkisi, Elips Kitap, Ankara
- SOYDAN, Celal, (2005), Ölümüne İlişkin Bir Yazı, İmge Yayınları, Ankara
- SOYDAN, Celal, (2005), Pakistan Hindistan Öyküleri, İletişim Yayınları, İstanbul
- TOKER, Halil, (2000), Pakistan – Hindistan Öyküleri, Kaknüs Yayınları, İstanbul
- TÜRKMEN, Erkan, (1992), Urdu Edebiyatında Şiir Evreleri, Atlas Basımevi, Konya
- TÜRKMEN, Erkan, (1990), Urduca Metinlerden Seçmeler “Nesir”, Selçuk Üniv. Yayınları, Konya
- TÜRKMEN, Erkan, (1992), Urduca Elkitabı, Esra Yayınları, Konya